

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

Startnota
Territoriale Strategie
GTI Kempen
2021-2027

Inhoud

Vooraf	3
1. Inhoudelijk	4
1.1. Wat is een GTI.....	4
1.2. GTI Kempen.....	4
1.2.1. Gebiedsafbakening.....	4
1.2.2. Analyse van noden en kansen van de Kempen.....	4
1.2.3. Beschrijving van een geïntegreerde aanpak van deze noden en kansen van het gebied.....	10
1.2.4. Geïntegreerde territoriale strategie voor de Kempen.....	10
1.3. Linken met het Operationeel Programma EFRO-Vlaanderen 2021-2027	16
1.4. Beschrijving van de betrokkenheid van de regionale stakeholders.....	16
2. Bijlagen	16
Bijlage 1: Streekpact2030	16
Bijlage 2: Kempen 2030	16
Bijlage 3: Dynamisch Actieplan Kempen (DYNAK).....	16
Bijlage 4: Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen	16
Bijlage 5: Schema selectieprocedure	16
Bijlage 6: Reglement van orde stuurgroep GTI KEMPEN	16

Vooraf

In 2020 maakte de Kempen de afspraak met zichzelf om tegen 2030 een inclusieve, warme, zorgzame, ondernemende, innoverende en duurzame samenleving te zijn. De Kempense streekactoren willen een krachtige rol spelen door mee te investeren in een slimme, groene en sterke regionale economie. Economie wordt immers gemaakt in de regio's, daar waar bedrijven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties samenwerken.

Als regio in transitie ligt er voor de Kempen nog heel wat werk op de plank. Zeker nu stilaan ook de impact van de 'Brexit' én Coronacrisis zich economisch vertaalt. Vooral het virus zal diepe sporen nalaten op maatschappelijk en economisch vlak. Economische groei wordt gefnuikt, (al dan niet tijdelijke) werkloosheid neemt toe en heel wat faillissementen dreigen voor Kempense bedrijven, als er niet wordt ingegrepen. De basis voor het duurzaam economisch herstel ligt in de kracht van de Kempense regionale ecosystemen en clusters, ondersteund door een brede invulling van het regionaal economisch beleid

Naast ondernemende en innoverende ambities, maakt de streek ook werk van een structurele versterking van de duurzame ambities. Met name op het vlak van duurzame energie en klimaatadaptatie biedt de regio belangrijke noden én kansen om bij te dragen aan de Europese en Vlaamse vergroeningsdoelstelling. Er zou zelfs gesproken kunnen worden van de opstart van een ware Kempense Green Deal.

Nog meer redenen dus om binnen een duidelijke gezamenlijke visie, acties en projecten uit te werken om die ambitieuze afspraak met 2030 te kunnen nakomen. De Kempen kent de kunst om moeilijke situaties om te buigen naar kansen. Het is nu het moment om gezamenlijk de toekomst van de regionale ecosystemen en clusters via een investeringsagenda veilig te stellen en transities op vlak van innovatie, circulaire economie, hernieuwbare energie, digitalisering, e-learning, e-health, enz veilig te stellen.

Deze nota heeft tot doel het kader te schetsen voor de invulling van het specifiek voor de Kempen voorziene luik binnen EFRO Vlaanderen 2021 - 2027. Hiervoor wordt verder gebouwd op het goede werk dat binnen het streekoverleg door de verschillende partners tijdens de vorige programmaperiode werd verricht. De stuurgroep erkent het belang van de afgelegde weg en stelt de GTI Kempen tijdens de programmaperiode 2021-2027 ten dienste van de doelstellingen die naar voor komen uit DYNAMAK, het Kempenpact 2030 en Kempen 2030, de Kempense krachtenbundeling voor klimaat en energie, en binnen het voorziene kader van het operationele programma voor EFRO Vlaanderen.

DYNAMAK is de slimme specialisatiestrategie voor de Kempen. Om haar volle uitwerking te kennen moet deze strategie ingebed zijn in een goed functionerend regionaal ecosysteem dat een aantal noodzakelijk componenten omvat. Met het Kempenpact2030 werd gekozen om verder te werken aan de uitvoering van deze strategie via een projectmatige aanpak. Projecten hebben een eigen focus, maar zijn toch verbonden met elkaar in een coherent geheel, en steeds met de drie hoofddoelstellingen als bestemming en referentiekader. Deze projecten versterken het Kempense regionale ecosysteem en zijn vanuit dat opzicht het echte hefboomprojecten voor de Kempense speerpuntsectoren: bouw en industrie 4.0, Health&Care, agro-food, biobased economy, energie en klimaat.

De stuurgroep roept alle betrokkenen op om niet enkel te kijken naar het instrument van de GTI, maar ook naar de mogelijkheden die in de reguliere ondersteunings- en financieringskanalen worden geboden, en wat de mogelijkheden zijn via andere Europese, nationale, regionale, provinciale en lokale beleidsinstrumenten en subsidieprogramma's. Kijk bovendien ook naar elkaar. Waar kunnen streekactoren elkaar versterken op weg naar die gemeenschappelijke horizon in 2030? Niet voor niks zit samenwerking bij de Kempenaren in het bloed. Laat ons de handen in elkaar slaan om deze strategie om te zetten in projecten en mooie resultaten. Zeker nu de nood aan herstel en perspectief op een betere en duurzame economie en samenleving zo groot is.

We zien elkaar op de afspraak in 2030.

1. Inhoudelijk

1.1. Wat is een GTI

GTI is de afkorting voor 'Geïntegreerde Territoriale Investing'. Dankzij een GTI kunnen lidstaten een specifieke geïntegreerde strategie ontwikkelen voor een bepaald gebied. Hierdoor kunnen verschillende Europese fondsen, programma's en prioritaire assen worden gebundeld om de uitdagingen in een specifiek gebied aan te pakken. Europa bepaalde de richtlijnen voor GTI's in art. 29 van de CPR-Verordening. Hierbij zijn volgende elementen de belangrijkste zaken binnen een territoriale strategie:

- Een welomschreven gebied
- een analyse van de noden en het potentieel van dat gebied
- Een beschrijving van een geïntegreerde aanpak van deze noden en kansen van het gebied;
- Een beschrijving van de betrokkenheid van de regionale stakeholders cfr. Art. 8 CPR-Verordening, bij voorbereiding en implementatie van de strategie.

Territoriale strategieën worden uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de relevante territoriale autoriteiten. Bestaande strategieën mogen hierbij worden gebruikt, maar moeten worden afgestemd met de Beheersautoriteit om er voor te zorgen dat het soort van acties past binnen het betrokken programma.

Een GTI mag een gesloten lijst van te ondersteunen projecten bevatten, maar dat is voor de Kempen niet het geval. Daarom zal een GTI-stuurgroep worden ingericht die in samenspraak met de Beheersautoriteit instaat voor de formulering van oproepen en projectselectie.

1.2. GTI Kempen

1.2.1. Gebiedsafbakening

Het gebied van de GTI Kempen valt samen met het bestuurlijk arrondissement Turnhout. Alle projecten moeten ten goede komen aan de Kempen/arrondissement Turnhout en in hoofdzaak worden uitgevoerd binnen dat gebied. Op projectbasis kan in functie van de bijdrage aan de ontwikkeling van de Kempen door de stuurgroep beoordeeld worden of begunstigden die gevestigd zijn in een andere regio kunnen worden toegelaten tot GTI-projecten.

1.2.2. Analyse van noden en kansen van de Kempen

Sociaaleconomische analyse

- *Het bruto binnenlands product per inwoner is een goede indicator voor de creatie van welvaart in een regio. In 2018 was er een lichte toename van 2,9% voor het BBP van het arrondissement Turnhout t.a.v. 2017 (totale economie in lopende prijzen). In Vlaanderen was de toename met 3,3% iets groter. Ten aanzien van 2010 groeit het BBP van de economie van het arrondissement Turnhout met 30,2%, in Vlaanderen zien we een toename van 29,7%.¹ De economie van het arrondissement Turnhout fluctueert net iets sterker dan de Vlaamse (iets hogere groei, iets grotere groeivertraging).² De Kempen kennen een toenemend BBP per inwoner, een toenemende arbeidsproductiviteit³, een groeiend aantal ondernemingen en groeiende omzetcijfers, dalend aantal faillissementen.⁴ >> recente kentering mede dankzij de inspanningen van de afgelopen programmaperiode. Investeren in de Kempen loont. Maar:*

¹ Socio-economische blik op de Kempen -5 augustus 2020. Streekplatform Kempen. p. 4

² Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. p. 46

³ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. p. 50

⁴ Socio-economische blik op de Kempen -5 augustus 2020. Streekplatform Kempen. pp. 5-6

- *In 2018 was de investeringsquote van het arrondissement Turnhout 2,8%, Vlaanderen telde 3,9%. Onze regio kent een lagere investeringsquote dan het Vlaamse gemiddelde en de laatste (beschikbare) jaren is deze kloof vergroot.⁵ >> Investeringsmiddelen zijn dus zeker welkom!*
- *Het dalend aantal werkzoekenden, een hogere werkzaamheidsgraad en de groeiende jobratio (aantal jobs in verhouding tot de beroepsbevolking) zorgen voor een toenemende arbeidsproductiviteit (+13,6% t.a.v. 2010)⁶. Er is een toename in arbeidsplaatsen met 5,4% in de Kempen en 7,0% in Vlaanderen en er zijn enorme lokale verschillen per gemeente wat jobratio betreft (vb. 106% in Herentals en 27,9% in Vosselaar).⁷ >> Er is nog geen gelijke tred met Vlaanderen op vlak van arbeidsplaatsen en er moet gewerkt worden aan de grote lokale verschillen.*
- *Tegelijkertijd ontstaat er een krappere match op de arbeidsmarkt (8 werkzoekenden op 1 vacature) en een groot aantal werkzoekenden is laaggeschoold.⁸ >> inzetten op skills zowel hoogtechnologische skills als het dichten van de digitale kloof, wegwerken onderwijskansarmoede,*
- *Digitale transformatie en kloof: Het digitaliseren van processen in productie, dienstverlening, interactie tussen overheid en particulier of tussen producent en consument leidt tot efficiëntie en effectiviteit. >> Inzetten op e-skills alle niveaus, e-learning, e-beleving in toeristische en vrijetijdsbeleving*
- *De industrie blijft de belangrijkste economische sector in de Kempen.⁹ >> Digitalisering en automatisering, competitiviteit en innovatie zijn noodzakelijk om zowel in de regio als daarbuiten te excelleren*
- *De Kempense landbouw, visserij en bosbouw vormt een groot sectoraal aandeel in het Belgisch BBP (12%), de uitvoer van deze sector kende bijna een verdubbeling.¹⁰ >> en is dus zowel op lokaal niveau van de Kempen als op het niveau van Vlaanderen een belangrijke sector*
- *De Kempense bouwsector neemt met 6,1% een boven proportioneel aandeel in het sectoraal BBP.¹¹ >> en is dus zowel op lokaal niveau van de Kempen als op het niveau van Vlaanderen een belangrijke sector > inzetten op circulaire economie, duurzaam bouwen en renoveren, energie efficiënte maatregelen*
- *Sterkere groei in het aantal actieve ondernemingen maar vaak geen personeel: groot aantal KMO's, beperkt aantal grote ondernemingen.¹² >> inzetten op innovatie en digitalisering en de nodige ondersteuning vanuit de lokale overheden (gemeenten en provincie), sectororganisaties (VOKA en UNIZO), ...*
- *De Kempen is een groeiende uitvoerregio met het grootste aandeel vanuit de industrie, delfstoffen, ..., en met een sterke groei in de landbouw, bosbouw en visserij.¹³ >> internationaal en online actieve bedrijven hebben een hogere productiviteitsgroei > inzetten op digitalisering en internationalisering*
- *Grootste tewerkstelling in de sectoren 'menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening' en 'bouw'. De sectoren 'Horeca en logies' en 'voeding' staan op plaats 9 en 10, nog voor de sectoren 'Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten' en 'Landbouw, jacht, bosbouw'. Deze laatste 2 sectoren nemen een beperkt aandeel in in de Kempense tewerkstelling met respectievelijk 2,92 en 2,80% maar leveren op Vlaams niveau 54,89% en 10,45% van de arbeidsplaatsen. 48,7% van de loontrekkenden zijn tewerkgesteld in hoogtechnologische sectoren.¹⁴*

⁵ Socio-economische blik op de Kempen -5 augustus 2020. Streekplatform Kempen. p. 4

⁶ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. p. 45

⁷ Socio-economische blik op de Kempen -5 augustus 2020. Streekplatform Kempen. pp. 7-8

⁸ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 36-39

⁹ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 46-49

¹⁰ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 46, 61-62

¹¹ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. p. 49

¹² Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. p. 45, 51-53

¹³ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 61-62

¹⁴ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 54-58

- *De wereldwijde ontwikkelingen rond klimaat en grondstoffenschaarste bieden ook mogelijkheden om in te spelen op de trend naar meer 'groene' productie en circulaire economie, in alle speerpuntsectoren. De ambitie van de Kempense agrofoodsector speelt hier sterk op in en sluit aan op de Farm to Fork strategie van de Europese Commissie. Net als ook de biobased economy initiatieven (insecten, algen, chemie, ...) aansluiten bij de nieuwe Circular Economy Strategy.*
- *De Kempen is een groene regio: 75% van de oppervlakte is onbebouwd maar de bebouwde oppervlakte neemt toe, zelfs sterker dan het Vlaams gemiddelde in de periode 2010-2017.¹⁵ >> Toenemende druk om de open ruimte te bewaren, duurzaam bouwen met het oog op klimaatadaptatie en -mitigatie, inzetten op dynamisch ruimtegebruik, ...*
- *Beschikbare economische ruimte: 83,6% van de beschikbare bedrijventerreinen is bebouwd en er is dus nog beperkt plaats.¹⁶ >> Gezien het groeiend aantal KMO's (met veelal beperkt personeel) is er vooral een vraag naar flexibel inzetbare (kleinere) locaties en ruimten die gemeenschappelijke voorzieningen en ondersteunende diensten aanbieden*
- *De onderbenutting van infrastructuur met innovatie-/incubatorvoorzieningen waarnaar wordt verwezen in de DYNAK-studie is grotendeels weggewerkt.¹⁷ Tegelijkertijd beschikken kennisinstellingen en bedrijven nog over voldoende valorisatiepotentieel. Om beide dichter bij elkaar te brengen, is er met andere woorden nood aan bijkomende vierkante meters incubatorruimte zodat er werk gemaakt kan worden van kennis- en technologie transfer en marktvalorisatie. Ruimtelijke invulling afstemmen op noden KMO's en starters, scale ups, spin outs, en techtransfers + inzetten op de nodige (dynamische) ruimte voor ondernemen.*
- *Veroudering en toenemende zorglast: De zorgbehoefte bij ouderen zal tegen 2035 sterk toenemen, tegelijkertijd komt de eerstelijnszorg en mantelzorg steeds meer onder druk te staan en is het aantal plaatsen in de woonzorgcentra te beperkt.¹⁸ >> Nog sterker inzetten op de goed uitgebouwde gezinszorg en aanvullende thuiszorg, innovatieve (ambulante en thuis-)zorgoplossingen, preventieve en patiënt gedreven zorg, efficiëntiewinsten via interdisciplinaire samenwerking en digitalisering (data gedreven zorg, EPD en zorgprocessen), skills en tools ter ondersteuning van het personeel*
- *CO₂-uitstoot: De grootste bron van CO₂-uitstoot zijn de huishoudens daarna volgen de industrie en het particulier en commercieel vervoer. De vergroening van onze verwarming en elektriciteitsproductie zet zich door maar er is zeker nog groeipotentieel.¹⁹ >> inzetten op duurzaam bouwen en renoveren, energie-efficiëntie in de industrie en alternatieve vervoersmodi (zie hieronder)*
- *Groei aandeel hernieuwbare energie: Met een toename met 340% t.a.v. 2011 werd in 2016 5,7% van de Kempense energiebehoefte door hernieuwbare energie ingevuld. Voor Vlaanderen nam het % hernieuwbare energie op het totaal bruto finaal energieverbruik toe van 4,6% tot 6,4%.²⁰*
- *Geothermie potentieel: De groene stroomproductie in de Kempen kende een sterkere stijging (+187,2%) t.o.v de Vlaamse groene stroomproductie (+88,0%) in dezelfde periode. Onze regio is goed voor 9,1% van het geïnstalleerd vermogen aan groene stroom in Vlaanderen. De groene stroom uit de Kempen komt uit vier verschillende bronnen: biogas (7%), biomassa (1%), windenergie (24%) en zonne-energie (68%).²¹ >> groot aandeel zon en wind: inzetten op groene warmte potentieel en alternatieve energiebronnen en -oplossingen (Waterstof, batterij opslag, ...)*

¹⁵ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 94-98

¹⁶ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 100-101

¹⁷ Cijfergegevens OMC, Kamp C, Bemt, Technologiehuis.

¹⁸ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 79-91

¹⁹ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 120-123

²⁰ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 123-125 en Inventaris hernieuwbare energiebronnen Vlaanderen 2005-2016 (VITO, 2017)

²¹ Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen - 2018. Streekplatform Kempen. pp. 123-125

- *Klimaatverstoring vergroot het risico op hitte, droogte en wateroverlast. De open ruimte²² is een belangrijke klimaatbuffer die ecosysteemdiensten vervult op het vlak van mitigatie (vb. koolstofopslag) en adaptatie (vb. verkoeling, infiltratie en waterretentie). Bijkomende verharding zet een turbo op dit probleem, omdat de natuur dan niet langer cruciale ecosysteemdiensten kan vervullen. Voor elke hectare open ruimte die verhard wordt, gaat er gemiddeld ca. 2600 m³ per jaar aan infiltratie van hemelwater verloren. Deze verdampst terug of wordt via de riolering versneld naar de waterlopen afgevoerd. De jaarlijks gemiste infiltratie komt overeen met de inhoud van een Olympisch zwembad. Ook het risico op hittestress neemt toe: een afname van de fractie verhard oppervlak met 10% reduceert het stedelijk hitte-eilandeffect met 1,2 °C 's nachts en 2,0 °C overdag.²³ Verharding vermindert ook het de gerealiseerde koolstofopslag in de bodem: er zou ook naar schatting gemiddeld 5,8 ton CO₂eq aan opgeslagen koolstof kunnen vrijkomen.²⁴ Dat komt overeen met de jaarlijkse besparing van twee diepgaande energetische woningrenovaties.²⁵*
- *Recente klimaatscenario's tonen aan dat het weer extremer zal worden en dat er langere periodes van eenzelfde weertype zullen zijn. De klimaatverstoring zal ook in de Kempen leiden tot toenemende wateroverlast en droogte. Hier een antwoord op bieden, is een gedeelde verantwoordelijkheid van de verschillende overheden en de burger. Vb. de gemeenten zijn bevoegd voor de rioleringen en dus pluviale overstromingen, terwijl de provincie bevoegd is voor de (onbevaarbare) waterlopen en de fluviale overstromingen. Ontharding en infiltratiemogelijkheden kunnen aangepakt worden via het vergunningen beleid van de (boven)lokale overheden (en de aanvrager die de mate van verharding beperkt en voldoende infiltratie voorziet).²⁶*
- *Naast de natuurschade brengt droogte ook schade toe aan verschillende (ook voor de Kempen belangrijke) economische sectoren: landbouw, industrie en scheepvaart (lage waterstanden), recreatie (sluiten van recreatiedomeinen omwille van blauwalgen), ...*
- *De typische Kempense zandgronden maken de regio gevoelig voor droogte. Droogte gevoelige gemeenten moeten inzetten op 'gemiste' infiltratie via ontharding en bosvorming (naaldbossen zorgen voor veel waterverdamping + dikke pak naalden op de bodem gaat hemelwaterinfiltratie tegen) >> De algemene droogtestrategie van IOK moet doorvertaald worden in concrete actieplannen, (hemelwater- en droogteplannen) op maat van elke Kempense gemeente. Zo hebben gemeenten die stroomafwaarts gelegen zijn, meer te maken met overstromingsgevoeligheid in de toekomst dan de gemeenten die stroomopwaarts gelegen zijn. De eerste zullen zowel op droogte als overstromingsoplossingen moeten inzetten, terwijl de laatste vooral moeten inzetten op droogtebeheer.²⁷*
- *Geïntegreerde aanpak inzake klimaat, milieu, biodiversiteit en ecosysteemdiensten²⁸ is aangewezen (ontharding, bosvorming, bewaren van open ruimte, ruimte voor water en de bebouwde omgeving klimaat- en water robuust inrichten, enz). >> De provincie biedt ondersteuning aan lokale besturen om dit mogelijk te maken: de opmaak van SECAP's (Sustainable Energy and Climate Action Plans) op basis van een risico- en kwetsbaarheidsanalyse, klimaatimpactanalyse en het*

²² De open ruimte wordt gevormd door de aaneengesloten onbebouwde en onverharde gebieden beheerd door natuur, landbouw, water en zachte recreatie, inclusief de beperkte verharding en bebouwing die nodig zijn voor het functioneren van deze activiteiten (Provincie Antwerpen, 2019).

²³ Bron: Klok, Schaminée, Duyzen, & Steeneveld, 2012

²⁴ Dit is een ruwe berekening op basis van de Ecoplantool (Vrebos, et al., 2017). De gemiddelde waarde per ha werd berekend door voor de totale hoeveelheid koolstofopslag in de bodem en waterinfiltratie in de provincie Antwerpen te delen door het aantal ha niet urbaan gebied. Om een ton C om te zetten naar ton CO₂ werd de omzettingfactor 3,66 gebruikt.

²⁵ Bron: Provinciale Monitoringstool Klimaatacties, 2018

²⁶ Bron: Risico- en kwetsbaarheidsanalyse en de gevolgen van droogte en wateroverlast voor de Kempen, 2020

²⁷ Bron: Risico- en kwetsbaarheidsanalyse en de gevolgen van droogte en wateroverlast voor de Kempen, 2020

²⁸ Ecotoopkwetsbaarheidskaart

gemeentelijke energie- en klimaatactieplan, het gebruiken van lokale ESD- en watersysteemkaarten, ...²⁹ Het is cruciaal om de actieplannen uit te voeren via investeringen en realisaties op het terrein.

- *Koning auto en Prins fiets: De auto is het dominant vervoersmiddel voor woonwerk/schoolverplaatsing, slechts 10% van de Kempense inwoners neemt hiervoor het openbaar vervoer. Tegelijkertijd heeft een hoog percentage inwoners een fiets >> verduurzamen mobiliteit: autodelen heeft groeipotentieel, investeren in beter openbaar vervoer, fietssnelwegen, modal shift mogelijkheden via mobipunten/hoppinpunten, gedragsverandering, ...*
- *Sterk belaste snelwegen met vooral erg hoog aandeel vrachtvervoer >> investeren in goederentransport via kanaal, spoorwegen, modal shift*

Sterktes/kansen:

- De Kempen beschikt over belangrijke kenniscentra met uitstraling op nationaal en internationaal niveau.
- De Kempen wordt gekenmerkt door O&O intensieve sectoren (bouw en industrie, chemie, health&care, agrofood, biobased economy, energie, milieutechnologie, ...).
- De Kempen beschikt over een hoog ondernemerspotentieel. Er is een hoge oprichtingsratio van bedrijven, ook in relevante innovatieve sectoren.
- Er wordt in de Kempen hard gewerkt aan ruimte om te ondernemen: zowel wat betreft de nodige vierkante meters in al dan niet klassieke of meer dynamische bedrijventerreinen en KMO-zones, retail- en detailhandelspanden als de nodige ondersteuning vanuit de lokale besturen om lokaal, innovatief en duurzaam ondernemerschap een duwtje in de rug te geven
- Werking binnen quadruple helix: Het Kempenpact2030 is een bondgenootschap tussen gemeenten, provincie, sociale partners, kennisinstellingen en diverse sociaaleconomische actoren om samen en in open dialoog met de inwoners en ondernemers in onze regio stappen te zetten richting die gemeenschappelijke horizon in 2030.
- Er is met andere woorden voldoende valorisatiepotentieel om de komende jaren sterker en voluit te ontsluiten richting ondernemerschap en productontwikkeling.
- De Kempense bouwsector en landbouwsector nemen een groot proportioneel aandeel in het regionale BBP en zijn dus zowel op lokaal niveau van de Kempen als op het niveau van Vlaanderen een belangrijke sector
- De Kempen is en blijft een sterk merk inzake Health&Care. De bestaande eerstelijnszorg is goed uitgebouwd.
- Het aantal (klassieke) landbouwbedrijven in de Kempen neemt toe (tegenover een daling op Vlaams niveau). Zowel op Vlaams niveau als in de Kempen neemt het aantal bio-landbouwbedrijven toe.
- De wereldwijde ontwikkelingen rond klimaat en grondstoffenschaarste bieden ook mogelijkheden om in te spelen op de trend naar meer 'groene' productie en circulaire economie, in alle speerpuntsectoren. De ambitie van de Kempense agrofoodsector speelt hier sterk op in en sluit aan op de Farm to Fork strategie van de Europese Commissie. Net als ook de duurzame bouw- en biobased economy initiatieven (insecten, algen, chemie, ...) aansluiten bij de nieuwe Circular Economy Strategy.
- Kempen2030 is de Kempense krachtenbundeling om het 'burgemeestersconvenant voor klimaat en energie' te realiseren. De lokale gemeentebesturen nemen hierin een sterk engagement.
- IOK ontwikkelde een dynamische strategie omtrent droogte en duurzaam watergebruik op maat van de Kempense gemeente. Deze sluit aan bij de klimaatadaptatiedoelstellingen van Vlaanderen en Europa. De algemene droogtestrategie van IOK moet doorvertaald worden in concrete actieplannen, (hemelwater- en droogteplannen) op maat van elke Kempense gemeente. Vanuit de

---

²⁹ Bron: Risico- en kwetsbaarheidsanalyse en de gevolgen van droogte en wateroverlast voor de Kempen, 2020

provincie Antwerpen kan ondersteuning aan de gemeenten geboden worden voor een integrale aanpak inzake klimaat, droogte en wateroverlast, milieu, biodiversiteit en ecosysteemdiensten.

- Relatief goede bereikbaarheid en leefbaarheid dankzij de nieuwe Noord-Zuidverbinding. De Kempen is vanuit een Vlaams perspectief goed ontsloten terwijl er nog plaats is voor groene omgeving.
- Hernieuwbare energieproductie neemt toe dankzij een groot aandeel zon en wind. Het potentieel van geothermie kan verder benut worden.

Zwaktes/bedreigingen

- Impact van de Brexit en de coronacrisis hypothekeren het economisch herstel dat de voorbije jaren werd ingezet.
- De Kempen beschikt niet over een volledig uitgebouwd academisch kenniscentrum. Hierdoor mist de regio een aantrekkingskracht en uitstraling die regio's met een eigen universiteit wel hebben.
- De spin-off/out dynamiek is minder sterk in de Kempen dan in regio's met academische kenniscentra.
- De ondernemers- en oprichtingsratio zijn dankzij inspanningen tijdens de vorige programmaperiode lichtjes toegenomen (2019: 10,6% vs. 2010: 9,5). Ondernemen in tijden van Corona en post-Corona is echter geen evidentie. Flexibiliteit, creativiteit en digitalisering zijn nog meer noodzakelijk om succesvol te worden en blijven. Het creëren van de nodige fysieke ruimte in dynamische bedrijventerreinen en KMO-zones alsook aangepaste retail- en detailhandelsplannen voor creatief ondernemerschap is dan ook niet de enige vereiste voor succesvol duurzaam ondernemerschap. Ook begeleiding en ondersteuning van ondernemers en detailhandel door de lokale besturen en sectororganisaties bij de transitie naar een smart economy speelt een belangrijke rol in het smart city-beleid.
- Er is een sterke afhankelijkheid van een klein aantal grote bedrijven terwijl het aantal KMO's (met meestal weinig personeel en een beperkte overlevingsgraad) sterk toeneemt >> inzetten op innovatie en digitalisering en de nodige ondersteuning vanuit de lokale overheden (gemeenten en provincie), sectororganisaties (VOKA en UNIZO), ...
- Ecosysteem- en clusterwerking: De belangrijkste sectoren in de Kempen kenden de afgelopen jaren een belangrijke transitie waardoor er nog sterker op onderlinge afstemming en samenwerking moet worden ingezet om te komen tot volwaardige nieuwe innovatieve waardeketens.
- De mogelijkheden tot kennisoverdracht tussen verschillende actoren en de (co-)ontwikkeling van technologische roadmaps, kennis- en productvalorisatie is eerder beperkt door een gebrek aan innovatievoorzieningen en specifieke incubatorinfrastructuur (in vergelijking met buurregio's als Vlaams-Brabant met IMEC en KUL).
- Internationalisering is een belangrijk thema waar vaak nog onvoldoende aandacht wordt aan besteed gezien de dagdagelijkse bezigheden van bedrijven. Open innovatie in een internationale context moet leiden tot een snellere marktintroductie. Ondersteuning van bedrijven, digitalisering en automatisering, enz. om hiervoor tijd vrij te maken is nodig.
- Digitale transformatie en kloof: Het digitaliseren van processen in productie, dienstverlening, interactie tussen overheid en particulier of tussen producent en consument is nodig. We moeten inzetten op e-skills alle niveaus, e-learning, e-beleving in toeristische en vrijetijdsbeleving
- De beperkte capaciteit van de woonzorgcentra (zowel personeel als bedden) en de toenemende vergrijzing van onze bevolking maakt het noodzakelijk om nog sterker in te zetten op de gezinszorg en aanvullende thuiszorg, innovatieve (ambulante en thuis-)zorgoplossingen, preventieve en patiënt gedreven zorg, efficiëntiewinsten via interdisciplinaire samenwerking en digitalisering (data

gedreven zorg, EPD en zorgprocessen), skills en tools ter ondersteuning van het (overbelaste) personeel

- Om de noodzakelijke ingrepen inzake klimaatadaptatie (droogte- en hittestress, wateroverlast, ...) te kunnen realiseren, hebben de lokale besturen met hun beperkte capaciteit aan mensen en middelen inhoudelijke en financiële ondersteuning nodig. Het is belangrijk om de actieplannen ook te kunnen uitvoeren via de nodige investeringen en realisaties op het terrein.
- Toenemende bebouwing zet druk op de resterende open ruimte, ecosysteemdiensten en de biodiversiteit en zorgt voor toenemende beperking van de waterinfiltratie.
- Toenemend autogebruik en beperkt gebruik van openbaar vervoer kan de wegen opnieuw doen dichtslibben en voor meer CO₂-uitstoot zorgen. Inzetten op modal shift, mobipunten, autodelen, investeren in beter openbaar vervoer
- Hoge investeringskost alternatief goederentransport via spoorweg of kanaal + stakeholders op Vlaams en federaal niveau
- Geothermieprojecten lopen tegen een aantal drempels aan: Nood aan ondersteuning van de stakeholders bij uitvoering + hoge investeringskost voor uitvoeringsprojecten geothermie, lokale groene energieprojecten met Vlaamse impact.
- Zachte winters spelen een belangrijke rol bij de beperking van de CO₂-uitstoot van onze huishoudens. Nog meer inzetten op duurzaam bouwen en renoveren, hernieuwbare energiebronnen en energie efficiëntie is dus zeker aangewezen.

1.2.3. Beschrijving van een geïntegreerde aanpak van deze noden en kansen van het gebied

GTI Kempen wil bijdragen aan de ontwikkeling van Vlaanderen als een slimme en groene regio. Hierbij is er speciale aandacht voor gebieden die voor een bijzondere uitdaging staan.

De algemene doelstelling van GTI Kempen zal worden vertaald in voor de Kempen relevante oproepen geënt op de prioriteitsassen en specifieke doelstellingen van het EFRO Vlaanderen Programma:

1. Slimme Kempen

1.1. Ontwikkeling en versterking van onderzoeks- en innovatiecapaciteiten en het gebruik van geavanceerde technologieën;

1.2. De voordelen van digitalisering plukken voor burgers, bedrijven en overheden

1.3. Vaardigheden ontwikkelen voor slimme specialisatie, rechtvaardige transitie, industriële transitie en ondernemerschap (bv. infrastructuur voor competentie-ontwikkeling)

2. Groene Kempen

2.1 Bevorderen van energie-efficiëntiemaatregelen

2.2 Bevorderen hernieuwbare energie

2.3 Bevorderen van aanpassing aan klimaatverandering

2.4 Bevorderen van duurzame stedelijke mobiliteit

Alle projecten die via de GTI Kempen beroep willen doen op EFRO-financiering moeten inpasbaar zijn in één van bovenstaande specifieke doelstellingen, de daaraan verbonden indicatoren én beantwoorden aan alle criteria en vereisten zoals die voor het GTI Kempen programma 2021-2027 gelden.

1.2.4. Geïntegreerde territoriale strategie voor de Kempen

Er rust een zware druk op de Kempense economie omwille van haar industrieel karakter, haar sterke specialisatie en afhankelijkheid van een beperkt aantal globale spelers (grote bedrijven). Echter beschikt zij over de ingrediënten voor een slimme transformatie van het economisch weefsel: een uitgebreide kennisbasis dankzij de aanwezigheid van verschillende kennisinstellingen, innovatieve en hoogtechnologische bedrijven met valorisatiepotentieel, bestaande netwerken en overlegstructuren en een sterke motivatie bij de regioactoren. De GTI Kempen maakt verder werk van de industriële transformatie

om haar afhankelijkheid van een beperkt aantal grote bedrijven, bedrijfsinkrimpingen en -sluitingen het hoofd te bieden.

Net omwille van deze situatie koos de Vlaamse Regering voor de programmaperiode 2021-2027 met de instelling van een GTI voor een bijkomende investering met territoriale focus, om deze regio een extra ondersteuning te bieden in haar verdere ontwikkeling en zelfontplooiing, naast de mogelijkheid om ook door te ontwikkelen in een ruimer geografisch verband.

De GTI is een geografisch afgebakend onderdeel van het operationele programma voor EFRO, naast het Vlaamsbrede 'reguliere' programma. Het onderscheidende element tussen het instrument GTI en het reguliere programma wordt gelegd in de strikt territoriale Kempense dimensie van projecten en de inpassing ervan in de achterliggende geïntegreerde territoriale Kempen strategie. Daarbij wordt de GTI ingezet voor een structuurversterking van de regio, ook met het oog op het oriënteren van de regio op andere financieringsmogelijkheden (Europees, nationaal, regionaal).

De geïntegreerde strategie voor territoriale ontwikkeling voor de periode 2021-2027 gaat uit van het Kempenpact 2030 met het Dynamisch Actieplan Kempen (DYNAK) aan de oorspronkelijke basis, voor de as "Slim Europa – Slimme Kempen". Het Kempenpact2030 is een bondgenootschap tussen gemeenten, provincie, kennisinstellingen, sociale partners en diverse sociaaleconomische actoren om samen en in open dialoog met de inwoners en ondernemers in onze regio stappen te zetten richting die gemeenschappelijke horizon in 2030.

Voor de as "Groener Europa – Groene Kempen" wordt gewerkt vanuit Kempen 2030, de Kempense krachtenbundeling om het 'burgemeestersconvenant voor klimaat en energie' te realiseren.

Hiervoor wordt verder gebouwd op het goede werk dat binnen het streekoverleg door de verschillende partners tijdens de vorige programmaperiode in functie van het Streekpact 2013-2018 en Dynamisch Actieplan Kempen (DYNAK) werd verricht. Het Kempenpact2030 is immers geen losstaand gegeven in de tijd, maar bouwt verder op de initiatieven die opgestart werden onder de vlag van het RESOC Kempen en het Streekplatform Kempen. Tegelijkertijd laat het Kempenpact2030 ruimte voor dynamiek en staat het open voor nieuwe projectideeën.

Vanuit de Kempenpact2030 visie werd gekozen om te werken met een projectmatige aanpak. Projecten hebben een eigen focus, maar zijn toch verbonden met elkaar in een coherent geheel, en steeds met de drie hoofddoelstellingen als bestemming en referentiekader. Deze projecten versterken het Kempense regionale ecosysteem en zijn vanuit dat opzicht het echte hefboomprojecten voor de Kempense speerpuntsectoren: bouw en industrie 4.0, Health&Care, agro-food, biobased economy, energie en klimaat.

Zowel streekpact als acceleratie- en impulsprogramma DYNAK kennen een brede, maar geïntegreerde scope, die niet één op één samenvalt met het EFRO-programma.. Voor de realisatie ervan worden er, naast lokale, regionale, Vlaamse en federale budgetten, ook Europese middelen beoogd (o.a. EFRO en ESF, Interreg en thematische fondsen). Enkel de projecten die inhoudelijk passen in deze subsidieprogramma's, komen voor Europese medefinanciering in aanmerking.

De GTI Kempen is bovendien geen exclusief ondersteuningsinstrument: ook andere ondersteuningsmogelijkheden, zoals van het speerpuntcluster- en relancebeleid van de Vlaamse Regering en het Europese Herstelbeleid, kunnen worden aangewend voor de realisatie van de beoogde projecten.

Uitgaande van bovenstaande, de prioriteiten van de Europese Commissie voor 2024, het relanceplan, de septemberverklaring van de Vlaamse Regering en de aanzet voor het GTI Kempen programma, werden na een stakeholdersbevraging vanuit de stuurgroep GTI Kempen al een aantal ecosystemen en clusters geïdentificeerd die kunnen bijdragen aan de economische ontwikkeling van de Kempen.

In april 2021 bestond deze lijst uit volgende mogelijk te ondersteunen acties die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het realiseren van de lokale, Vlaamse en Europese doelstellingen.

Cluster	Mogelijk te ondersteunen acties
Innovatie en ondernemen	<p>Infrastructuurwerken / omkaderende investeringen voor de Kempense cluster- en ecosysteemwerking en de uitvoering van living labs en proeftuinen met het oog op kennisvalorisatie en vermarkting. Concreet kan het gaan om incubatoren en testinfrastructuur waarin het product volgens de geijkte principes van living labs / proeftuinen wordt behandeld.</p> <p>Het opzetten van demonstratieprojecten en innovatietrajecten rond co-creatie (living labs en proeftuinen) met oog op een effectieve marktvalorisatie. Het gaat daarbij om trajecten die zich focussen op producten die een bijdrage leveren aan het remediëren van bestaande maatschappelijke noden aansluitend bij de voor de Kempen geselecteerde clusters en ecosystemen: bouw en industrie 4.0, Health&Care, agro-food, biobased economy, energie en klimaat.</p> <p>Begeleiden van ondernemingen naar nieuwe en bestaande incubatorinfrastructuur om nieuwe technologieën te introduceren en te verspreiden.</p> <p>Opzetten van netwerking om nieuwe technologieën te introduceren en te verspreiden.</p> <p>Bevordering van nieuwe en geïntegreerde benaderingen van digitalisering en circulaire innovatie op gebieden als bv. milieubeheer, het milieuvriendelijk en energie efficiënt ontwerp van producten, processen en diensten.</p> <p>Het stimuleren en realiseren van eco-innovaties in de toeristisch-recreatieve sector.</p> <p>...</p>
Bouw en industrie	<p>Ecosysteemwerking: Het tot stand brengen en ondersteunen van een multidisciplinaire langetermijn-samenwerking tussen de verschillende stakeholders (architecten, bouwpromotoren, overheden, bouwbedrijven, leveranciers, ...) en over de sectoren heen.</p> <p>Uitbouw van een Kempense geïntegreerde bouw-milieu-energie cluster gericht op betaalbare, duurzame en innovatieve manieren van bouwen en renoveren voor slimme en duurzame huisvesting in steden en gemeenten en de ontwikkeling van de (residentiële) energienetwerken van de toekomst.</p> <p>Demonstratieprojecten waarbij particuliere bouwers collectief (wijk of appartement) betrokken worden via procesbegeleiding.</p> <p>Ontwikkeling van kennisplatform bijna-energieneutraal (ver)bouwen.</p> <p>Demonstratieprojecten van doorgedreven energetische renovaties of waarbij nieuwe bouwconcepten of materialen worden uitgetest, via een collectieve en integrale benadering, bvb op wijkniveau; waarbij wordt ingezet op sterke verbeteringen van de energie-efficiëntie, maar tegelijk ook op groene mobiliteit, hernieuwbare energie en restwarmte, ...</p>
Agrofood	<p>Uitbouw van een Kempens gespecialiseerd agro-food ecosysteem.</p> <p>Opzetten van diverse nieuwe en duurzame agrofood ketenconcepten in de vlees-, groenten- en fruitteelt.</p>

	<p>Transitie van bestaande tot meer duurzame en klimaat robuuste waardeketens (korte keten initiatieven, ...) en productieprocessen.</p> <p>Testen van nieuwe teelten, producten, concepten, productieprocestechnieken te testen in de praktijk of nieuwe producten voor te bereiden alvorens op industriële schaal te produceren.</p> <p>Pilootopstellingen voor bedrijven uit de agro-foodindustrie en stakeholders zoals toeleveringsbedrijven, groothandel, distributie en consumentenorganisaties.</p>
Biobased Economy	<p>Uitbouw van een Kempens expertisecentrum voor onderzoek naar biogebaseerde stoffen/producten en duurzame procestechnieken.</p> <p>Uitbouw van een Experience Lab met pilootopstellingen voor hergebruik grondstoffen, chemische producten, lignine en solventen.</p> <p>Acties met het oog op een duurzame transitie in de chemische industrie door de ontwikkeling van producten en chemicaliën obv biogebaseerde grondstoffen en biogebaseerde technologie.</p>
Health and Care	<p>Datagedreven transitie voor zorginnovatie met het oog op een toenemend aanbod van kwaliteitsvolle zorg en het stimuleren van een duurzame patiëntgedreven en preventieve zorgeconomie.</p> <p>Demonstratieprojecten, proeftuinen en cocreatietrajecten met het oog op innovatieve technologie, product- en dienstontwikkeling voor de zorgsector, in het bijzonder in het kader van ouderenzorg en revalidatie, en waarbij aandacht wordt geschonken aan skills-ontwikkeling van het zorgpersoneel, preventie, sensibilisering en digitalisering van zorgprocessen en -administratie.</p>
Digitalisering	<p>Industriële transformatie via digitalisering, digitale transformatie (productieprocessen, bedrijfsmodel, publieke dienstverlening, ...)</p> <p>Inzetten op e-government en smart cities. Digitaliseren van processen in productie, dienstverlening, interactie tussen overheid en particulier of tussen producent en consument.</p> <p>Acties met het oog op kernversterking en ondersteuning van de lokale (creatieve) ondernemers in een digitale wereld.</p> <p>Acties met het oog op de ontwikkeling van e-skills op alle niveaus (e-inclusie), e-learning, e-beleving in toeristische en vrijetijdsbeleving en het inzetten van hoogtechnologische toepassingen hiertoe (VR/AR).</p> <p>Dichten van de digitale kloof voor een betere match tussen onderwijs en arbeidsmarkt.</p> <p>Versterken van innovatievermogen en concurrentiepositie bedrijven/KMO's dmv digitale vaardigheden van het personeel en adaptatie van digitale technologie.</p> <p>Digitalisering in horizontale beleidsdomeinen gezondheid, mobiliteit, energie, ...</p> <p>Kennisdeling inzake digitalisering via open data en innovatieplatformen.</p> <p>Demonstreren, testen en experimenteren met nieuwe data gedreven digitale technologieën.</p>

<p>Vaardigheden voor slimme specialisatie, industriële transitie en ondernemen</p>	<p>Acties om de digitale ongelijkheid in relatie tot onderwijs en arbeidsmarkt weg te werken, het verwerven van digitale vaardigheden binnen bestaande én nieuwe bedrijven en om de inzet van hoogtechnologische applicaties (AR/VR) te stimuleren om die digitale vaardigheden aan te leren en aan te scherpen.</p> <p>Demonstratie- en belevingsruimtes, opleidings- en digitale onderwijsinfrastructuur voor (hoog)technologische vaardigheden (bij nieuwe en bestaande bedrijven).</p> <p>Het ontwikkelen en implementeren van (hoog)technologische applicaties (bv. exoskeletten).</p>
<p>Energie</p>	<p>Grootschalige investeringsprojecten waarvoor binnen de bestaande steunkaders de financiële steun beperkt is omwille van budgettaire redenen (bv. aanleg warmtenetten)</p> <p>Ecosysteemwerking met het oog op de verhoging van de renovatiegraad van residentiële gebouwen: Kennisdeling rond energie-efficiëntie en hernieuwbare energie door middel van samenwerking, facilitering en disseminatie met het oog op marktontplooiing en standaardisering van verregaande standaarden. Het verhogen van de kennis en toepassing van innovatieve bouwtechnieken inzake energie-efficiëntie en hernieuwbare energie via opleiding, demonstratie en disseminatie.</p> <p>Projecten rond energielandschappen.</p> <p>Het opzetten van demonstratieprojecten om innovatieve ideeën in de markt te zetten.</p> <p>Het ondersteunen van energetische renovaties, energie-efficiëntie, slim energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energie in openbare infrastructuur, met inbegrip van openbare gebouwen, en in de (sociale) woningbouwsector.</p> <p>Het bevorderen van de productie en distributie van energie uit hernieuwbare bronnen. Toename van het gebruik van groene warmte en van de productie van hernieuwbare energie.</p> <p>Pilootprojecten rond innovatieve lokale productietechnieken voor groene warmte (inclusief bio- gebaseerde energieproductie, rekening houdend met de modaliteiten van een duurzaam biodiversiteitsbeleid), bijvoorbeeld geothermie, grootschalige warmtepomptoeepassingen, ...</p> <p>Projecten rond het faciliteren van warmtenetten waarbij de barrières (technologisch, logistiek, financieel) worden weggewerkt: bijvoorbeeld integratie van warmtenetten voor industriële en particuliere verbruikers, integratie van warmtepompen en warmtebuffers op warmtenetten, technieken voor aansluiting van lage-energie-woningen, ontwikkeling van Smart grids, 'slimmere' warmtenetten, uitwerking van nieuwe financierings- en tarifieringsformules, ...</p> <p>Testcases/pilootprojecten inzake hernieuwbare energie die hun potentieel hebben bewezen in eerdere kleinschaligere projecten en/of projecten waarbij hun potentieel theoretisch werd aangetoond, maar nog niet in de praktijk.</p> <p>Demonstratieprojecten van doorgedreven energetische renovaties of waarbij nieuwe bouwconcepten of materialen worden uitgetest, via een collectieve en integrale benadering, bvb op wijkniveau; waarbij wordt ingezet op sterke verbeteringen van de energie-</p>

	<p>efficiëntie, maar tegelijk ook op groene mobiliteit, hernieuwbare energie en restwarmte, ...</p> <p>Demonstratieprojecten waarbij particuliere bouwers collectief (wijk of appartement) betrokken worden via procesbegeleiding.</p> <p>Ontwikkeling van kennisplatform bijna-energieneutraal (ver)bouwen</p> <p>Opleidings- en vormingsinfrastructuur m.b.t. bijna-energieneutraal gerelateerde technieken en technologieën in de bouwsector;</p> <p>Projecten die kwaliteit van bijna-energie neutrale gebouwen garanderen of verhogen op vlak van ontwerp, uitvoering of gebruiksfase.</p> <p>Demonstreren van innovatieve energiebesparende en broeikasgasreducerende maatregelen, bijv. beperking van het energieverbruik en/of lekverliezen van F-gassen van koelinstallaties en/of stimuleren van milieuvriendelijke koelmiddelen.</p> <p>Demonstreren van innovatieve productieprocessen gericht op doorgedreven energiebesparing en broeikasgasreductie.</p> <p>Bevorderen van de productie en distributie van energie uit hernieuwbare bronnen.</p> <p>Procesbegeleiding van innovatieve collectieve projecten.</p> <p>Innovatieve samenwerkings- en financieringsmodellen met nadruk op een terugverdienmodel op lange termijn.</p>
Klimaat	<p>Opmaak en uitvoering van concrete actieplannen, (hemelwater- en droogteplannen) op maat van elke Kempense gemeente, met het oog op een integrale aanpak inzake klimaat, droogte en wateroverlast, milieu, biodiversiteit en ecosysteemdiensten.</p> <p>Investeren in klimaat- en droogte oplossingen op het terrein: vrijwaren van de resterende open ruimte, ecosysteemdiensten en de biodiversiteit, waterberging en –zuivering, ontharding, ruimte voor waterinfiltratie, bosvorming, de bebouwde omgeving klimaat- en water robuust inrichten, multifunctioneel ruimtegebruik en blauwgroene netwerken, duurzaam watergebruik en circulair waterbeleid, ...</p> <p>Projecten met het oog op recuperatie, infiltratie, opvang, hergebruik, zuivering en ter beschikking stellen van (hemel/regen/afval) water voor waterintensieve economische sectoren met het oog op perioden van droogte en waterschaarste.</p>
Multimodale en duurzame mobiliteit	<p>Acties met het oog op verduurzaming van de Kempense mobiliteit: Innovatieve pilot- en demoprojecten ter bevordering van multimodaliteit, sensibiliseren modal shift, mobipunten, autodelen, investeren in beter (toegankelijk) openbaar vervoer, fietsverbindingen, datagedreven verkeersmanagement voor personen- en goederentransport</p> <p>Multimodale infrastructuurprojecten specifiek gericht op de omslag van de vrachtwagen naar meer duurzame infrastructuur zoals spoor en binnenvaart</p> <p>Pilootprojecten inzake intelligente vervoerssystemen</p> <p>Grensoverschrijdende multimodale vervoersprojecten</p> <p>Lokale distributieprojecten</p>

De stuurgroep roept alle betrokkenen op om niet enkel te kijken naar het instrument van de GTI Kempen als mogelijke financieringsbron, maar ook naar de mogelijkheden van het reguliere EFRO-programma alsook naar andere reguliere ondersteunings- en financieringskanalen via Europese, nationale, regionale, provinciale en lokale beleidsinstrumenten en subsidieprogramma's.

1.3. Linken met het Operationeel Programma EFRO-Vlaanderen 2021-2027

De doelstellingen uit DYNAMAK en Kempenpact2030 stemmen in grote mate overeen met het EFRO-Vlaanderen programma 2021-2027. Hoewel de prioritaire domeinen en doelstellingen inhoudelijk niet altijd één op één een toewijzing aan de prioritaire EFRO-assen zijn er heel wat aanknopingspunten tussen beide kaders.

1.4. Beschrijving van de betrokkenheid van de regionale stakeholders

De onderliggende strategie-documenten werden elk opgemaakt aan de hand van participatieve processen met streekactoren, en gevalideerd in het streekplatform, waar lokale en bovenlokale bestuurders zetelen naast de Boerenbond, Unizo, Voka en de vakbonden (economische en sociale partners) en met Thomas More Kempen ook de kennisinstellingen vertegenwoordigd zijn.

In de voorbereiding van de GTI Kempen werd tevens een bevraging georganiseerd naar mogelijke projecten op de belangrijkste doelstellingen die EFRO Vlaanderen voor 2021-2027 aanreikt. Hieruit bleek met 104 ingediende projectfiches opnieuw een grote betrokkenheid vanuit het werkveld en een grote vraag naar de Europese ondersteuning in de ontwikkeling van de Kempen op weg naar 2030.

Voor de implementatie van de strategie worden de relevantste actoren opgenomen in de stuurgroep: lokale en bovenlokale overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen.

2. Bijlagen

Bijlage 1: Streekpact2030

<https://streekplatformkempen.be/wp-content/uploads/2020/11/Kempenpact2030.pdf>

Bijlage 2: Kempen 2030

<https://www.kempen2030.be/>

Bijlage 3: Dynamisch Actieplan Kempen (DYNAMAK)

<https://streekplatformkempen.be/terugblik-2004-2020/dynak/>

Bijlage 4: Sociaaleconomische analyse van de regio Kempen

<https://streekplatformkempen.be/regiocijfers/>

Bijlage 5: Schema selectieprocedure

Later toe te voegen

Bijlage 6: Reglement van orde stuurgroep GTI KEMPEN

Later toe te voegen